

Hovedstyrets arbeidsplan 2021 – 2022

Fortidsminneforeningens formål er å arbeide for bevaring av landets verneverdige kulturminner, og å skape allmenn forståelse for verdien av disse.

Arbeidsprogrammet er tufta på Fortidsminneforeningens strategi for perioden 2020-2025, vedtatt av representantskapet i 2020. Strategien dekker følgende ti områder;

- Frivillighet og demokrati
- Medlemsorganisasjon
- Formidling og kommunikasjon
- Museum
- Eiendomsforvalter
- Reiseliv
- Stedsutvikling
- Bygningsvern
- Håndverk
- Miljø, klima og bærekraft

I styreperioden 2021 - 2022 vil hovedstyret prioritere arbeidet med følgende tema:

Stedsutvikling

De stadige endringene som skjer i både byer, tettsteder og bygder, bl.a. i form av befolkningsvekst eller -nedgang, mobilitet og klimaendringer, har en direkte konsekvens for kulturminner og kulturmiljøer. Vi ønsker å påvirke i hvilken retning stedene utvikler seg, og skape økt engasjement og oppslutning rundt kulturminneverdier lokalt. Gjennom arbeidet med stedsutvikling skal vi bidra til at flere ser viktigheten av å bevare hverdagskulturminner - ikke minst knyttet til nasjonale minoriteter og urfolk - og skape begeistring for disse utenfor «menigheten». Foreningen skal ta et særlig ansvar for å løfte frem kulturminner fra etter andre verdenskrig.

Foreningen skal øke vår aktivitet og synlighet i saker som omhandler stedsutvikling.

I perioden vil vi initiere og bidra til flere arrangementer, som by- og nabolagsvandring, og folkemøter.

Som et langsiktig grep vil vi søke samarbeid med relevante organisasjoner som kan være allierte i påvirkningsarbeidet (aktuelle organisasjoner er Bygdekvinnelaget, Noregs ungdomslag, Velforeningene, NAL mfl.).

Som særskilt satsing fra og med 2021 lanserer vi prosjekt *Ødehus/Lys i gamle hus*, og tar tak i den konkrete problemstillinga knyttet den store mengden eldre hus og tun som står tomme og til forfall, og hvordan dette virker inn i lokalsamfunn på bygda. Med *Ødehus/Lys i gamle hus* vil foreningen bidra til at kulturminner kan spille en viktig rolle i stedsutvikling, der eldre hus som tas i bruk kan bli en ressurs for liv og verdiskaping.

Håndverk

Håndverkssatsinga de siste årene springer ut av erkjennelsen av at godt bygningsvern forutsetter god kunnskap om hvordan husene er bygget. Satsinga svarer også på et oppdemt behov nasjonalt for å styrke rekruttering og fagmiljø innen tradisjonshåndverk.

I det kommende året vil vi bygge videre på det gode arbeidet som er satt i gang med kunnskapsformidling gjennom ulike plattformer, og kompetansebygging om bygningsvern og tradisjonshåndverk. I forbindelse med dette vil vi styrke vårt samarbeid med miljøer, utdanningsinstitusjoner og organisasjoner som sprer kunnskap om praktisk kulturminnearbeid.

Treets mester, prosjektet med mål om å lage en kopi av Urnesportalen, vil være et av foreningens store signalprosjekter innen håndverk gjennom denne og kommende perioder.

I perioden starter foreningen opp *Håndlag*, som er vår satsing på unge håndverkere, der vi rekrutterer neste generasjons tradisjonshåndverkere.

Bygningsvern, miljø og klima

Gjenbruk, vedlikehold og istandsetting er klimavennlig, noe foreningen har gjort en innsats for å formidle i en tid da klimatiltak dukker opp i alle sektorer. I året for lansering av regjeringens klimamelding vil vi styrke kommunikasjonen om bygningsvernets rolle i klima- og miljøarbeidet. Foreningen skal gjennom sitt arbeide bidra til å øke bevisstheten om at bevaring og bruk av eksisterende bygg er en viktig del av klimaløsningen.

Vi vil søke samarbeid med relevante organisasjoner der vi ser at vi har felles agenda i klimaarbeidet.

Vår store satsing i samarbeid med Stiftelsen UNI, *Husbruk*, vil være den fremste kanalen for å synliggjøre bygningsvernets rolle i klima- og miljøarbeidet, i tillegg til å løfte fram tradisjonshåndverk og kulturminners betydning i stedsutvikling.

Bærekraftig reiseliv

Fortidsminneforeningen er opptatt av et bærekraftig reiseliv der vi tar hensyn til tålegrenser for natur og kulturarv. Vi er opptatt av bærekraftige opplevelser for besøkende og lokalsamfunn, og at fotavtrykkene fra turismen spres.

I løpet av perioden vil strategien for bærekraftig reiseliv settes ut i livet.

Urnes verdensarvsenter er vårt største løft under fanen bærekraftig reiseliv. Senteret er skildret som nøkkelen til en bærekraftig og framtidsetta forvaltning av verdensarven ved Lustrafjorden. Samtidig gjør fyrtårnfunksjonen til verdensarvstedene at senteret kan bli et eksempel på beste praksis innen bærekraftig reiseliv. Vi har imidlertid en vei å gå for å få på plass den finansieringen som må til for å realisere prosjektet, der arkitektkonkurranse utgjør et viktig neste steg. For å lykkes med dette må prosjektet forankres både lokalt, regionalt og nasjonalt. Med et mål om å åpne dørene i 2024, vil dette være et prosjekt som vil kreve en stor del av foreningens kapasitet i denne og de neste periodene.

Besøkkssesongen 2021 vil være preget av koronasituasjonen. Foreningen bør tilstrebe å ha eiendommene mest mulig tilgjengelige for publikum. Hovedadministrasjonen skal utarbeide smittevern- og besøksrutiner, i samarbeide med avdelingene.

Politisk arbeid

Vi skal styrke innsatsen på bred kommunikasjon om kulturminners betydning for stedsutvikling, bærekraft og verdiskaping.

Fram mot valget 13. september vil vi sette agenda, for å veilede velgerne og bevisstgjøre politikerne, og skape oppmerksomhet i media ved å belyse saker som skaper diskusjon og engasjement.

Gjennom en mediesak som tar for seg partiprogrammene og hvilke partier som vil jobbe for kulturminnesaker kan vi heie fram de gode politiske alternativene for å veilede velgermassen som legger vekt på kulturminnevern under valget.

Politiske mål:

- Kulturminnefondet styrkes til 150 millioner i 2022
- Øke bevilgningene til brannsikring av verneverdig trehusbebyggelse
- Etablering av bygningsvernsentere over hele landet
- Etablering av ordning for finansiering av verdensarvsentre/sikre finansiering av Urnes verdensarvsenter
- Utvidelse av verdensarvordningen i landbruket (Urnes og Røros)
- Fylkeskommuner – ansvar og tilføring av midler
- Løfte fortettingsproblematikken
- Sirkulærøkonomi
- Den statlige delen av OVF etableres som et kirkefond
- Øke den nasjonale potten til SMIL-ordninga

Rekruttering og styrking av organisasjonen

For å utvikle organisasjonen, øke slagkraften og tiltrekke oss flere medlemmer skal vi samarbeide både strategisk og med konkrete arbeidsoppgaver med flere organisasjoner. I perioden skal vi gjøre en særlig innsats for å gjøre foreningen synlig for nye målgrupper.

For å legge bedre til rette for lokallagene som arenaer for aktivitet og frivillig engasjement og møteplasser for medlemmer og andre kulturvernere, vil det være viktig å arbeide for å styrke lokallagenes økonomi.

I perioden vil vi jobbe for å bygge opp under fylkesavdelingenes slagkraft regionalt. Dette innebærer å rigge organisasjonen for håndtering av viktige regionale kulturmiljø saker, gjennom opplæring, etablering av rutiner og ev. geografisk organisering. Det vil også være viktig å sikre at avdelingene kommer i posisjon for å motta tilskudd fra fylkeskommunene.

Gjennom året skal det avholdes en serie webinarer med faglige tema for tillitsvalgte og medlemmer.

I perioden vil vi arbeide for å legge til rette for bedre systemer for tilstandsovervåking og -rapportering knyttet til forvaltningsavtalene for eiendom.

Foreningen skal arrangere minst to seminarer i løpet av perioden: ett årboksseminar og et fagseminar om saken rundt Y-blokka.

ARBEIDSPROGRAMMET OPPSUMMERT:

Stedsutvikling <ul style="list-style-type: none">• Økt aktivitet og synlighet• Økt engasjement og oppslutning• Arrangementer• Samarbeid• Ødehus/Lys i gamle hus	Håndverk <ul style="list-style-type: none">• Kunnskapsformidling og kompetansebygging• Samarbeid• Treets mester - portalprosjektet• Håndlag	Bygningsvern, miljø og klima <ul style="list-style-type: none">• Kommunikasjonen om bygningsvernets rolle i klima- og miljøarbeidet• Samarbeid• Husbruk
Bærekraftig reiseliv <ul style="list-style-type: none">• Implementering av strategi for bærekraftig reiseliv• Urnes verdensarvsenter	Rekruttering og styrking av organisasjonen <ul style="list-style-type: none">• Synlighet og samarbeid• Styrking av lokallagenes økonomi• Styrke avdelingenes slagkraft regionalt• Bedre systemer for tilstandsovervåking og -rapportering• Kunnskapssamlinger på nett	Politisk arbeid <ul style="list-style-type: none">• Bred kommunikasjon om kulturminners betydning for stedsutvikling, bærekraft og verdiskaping• Veiledning av velgere• Bevisstgjøring av politikere• Mediesaker om politiske mål